

-**क** *ind.* 1 Hitherward, on this side. -2 From a certain point. -3 Before (in time or place); यत्सष्टेरवाक् सलिलमयं ब्रह्माण्डमभूत् K. 125; अर्वाक् संवत्सरात्स्वामी हरेत परतो नृपः Y. 2. 173, 113; 1.254; Ms. 8. 30; 5. 59. -4 On the lower side, behind, downwards (opp. ऊर्ध्वम्). -5 Afterwards, subsequently. -6 (With loc.) Within, near; एते चार्वागुपवनध्रुवि छिन्नदम्भाङ्कुरायाम् S. 1. 15. -**Comp.** -**कालः** posterior time. -**कालिक** *a.* belonging to proximate time, modern; ता modernness, posterity of time; तान्यर्वाकालिकतया निष्फलान्यवृत्तानि च Ms. 12. 96. -**कूलम्** the near bank of a river. -**तन** *a.* Being on this side of, not reaching up to, posterior; प्रकृतिपुरुषयोरर्वाकनाभिर्नामरूपाकृतिभी रूपनिरूपणम् Bhāg. 5. 3. 4. -**बिल** *a.* Ved. having the hole or mouth hitherward; अर्वाबिलश्चमस ऊर्ध्वध्वनः Bri. Up. 2. 2. 3. -**वसु** *a.* offering riches. Vāj. 15. 19. (-**सुः**) 1 rain. -2 a cloud. -**सामन्** *n.* Ved. epithet of three days during which the Soma sacrifice is performed. -**स्रोतस्** *m.* N. of a creation of beings in which the current of nutriment tends downwards, or where the men are addicted to sensual enjoyments.

अर्वाके *ind.* In the proximity of, near. अर्वाके अस्ति भेषजम् Rv. 8. 9. 15.

अर्वाचीन *a.* [अर्वाच्-ख] 1 Turned towards; favouring; turned towards unfavourably; अर्वाचीनासो वनुषे युयुजे Rv. 6. 25. 3. -2 Being on this side, below. -3 Born afterwards, posterior. -4 Modern, recent. -5 Reverse, contrary; ता state of being posterior or recent; state of being contrary. -**नम्** *ind.* (With abl.) 1 On this side of. -2 Thenceforward. -3 Less than. -4 Later than; यद्ूर्ध्वं पृथिव्या अर्वाचीनमन्तरीक्षात् Sat. Br.

अर्वावत् *a.* [अवरकालोऽस्त्यस्य मनुष्यं पृषो०] Later, modern. -*f.* Proximity.

अर्वावसु *N.* of the Hotri of the Gods (देवानां होता).

अर्बुक [अर्व्हिसने बाहु० उक्त्] *N.* of a tribe or people in the south mentioned in the Mahābhārata and conquered by Sahadeva; *N.* of kings living in the southern forest.

अर्श *a.* Bringing misfortune, sinful; indecent. -**र्शः** 1 Damage, hurt. -2 = अर्शस् q. v.

अर्शस् *n.* [ऋ-असुन् व्याधौ शुद् च Uṇ. 4. 195] Piles; नाशयित्री बलासस्यार्शसऽउपचितामसि Vāj. 12. 97. -**Comp.** -**घ्न** *a.* destroying piles. (-**घ्नः**) 1 *N.* of the plant सुरण (Mar. सुरण), so called because it is said to cure piles. -2 one part of buttermilk with three parts of water. (-**घ्नी**) 1 *N.* of the plant Curculigo Archioides Lin. (Mar. देवडंगरी). -2 the marking nut plant (भलातक). -**युज्** *a.* afflicted with piles. -**हित** *a.* curing piles. (-**तः**) the marking nut plant; (Mar. बिब्बा).

अर्शस *a.* [अर्शस्-मस्त्वर्थे-अच् by अर्श आदिभ्योऽच् P. V. 2. 127.] Afflicted with piles; Ms. 3. 7.

अर्शिन *a.* [अर्शमस्त्यस्य इनि] Afflicted with piles.

अर्शसान *a.* [ऋश्-असानुच् सुद् च] Striving to hurt, malicious. -**नः** 1 Fire. -2 *N.* of a demon.

अर्षण *a.* [ऋष् गतौ ल्युट्] Flowing, movable. -**णम्** Going, moving. -**णी** 1 Means of moving, conveyance. -2 A piercing or pricking pain; मूर्धानं प्रत्यर्षणीः Av. 9.8.13.

अर्ह 1 *P.* [अर्हति, अर्हितुम्, आनर्ह, अर्हित] (epic *A.* as रावणो नार्हते पूजाम् Rām.) 1 To deserve, merit, be worthy of (with acc. or inf.); किमिव नायुष्मानमरेश्वरान्नार्हति S. 7; so दण्डम्, प्रायश्चित्तम्, वधम् &c. -2 To have a right to, be entitled to, be allowed to do anything (with acc.); ननु गर्भः पितृयं रिक्थमर्हति S. 6; न स्त्री स्वातन्त्र्यमर्हति Ms. 9. 3; also with inf. न स तल्लब्धुमर्हति Ms. 8. 147; 11. 7, 18. -3 To be obliged or required to do a thing, oft. implying duty or obligation; नान्यत्स्त्री दातुमर्हति Y. 2. 49; इमां प्रसादयितुमर्हसि R. 1. 88. -4 To be fit or deserve to be done; अर्थना मयि भवद्भिः कर्तुमर्हति N. 5. 112; Dk. 137. -5 To be equal to, be worth, न ते गात्राण्युपचारमर्हन्ति S. 3. 17 are not equal to; सर्वे ते जपयज्ञस्य कलां नार्हन्ति षोडशीम् Ms. 2. 86; 3. 131. -6 To be able, translatable by, 'can'; न मे वचनमन्यथा भावितुमर्हति S. 4; विनाशमव्ययस्यास्य न कश्चित्कर्तुमर्हति Bg. 2. 17; अनुयोगेन तैलानि तिलेभ्यो नाप्तुमर्हति H. Pr. 30 cannot get. -7 To worship, honour; see *caus.* below. -8 (Used with inf. in the second pers. and sometimes in the third) अर्ह represents a mild form of command, advice or courteous request, and may be translated by 'pray', 'deign', 'be pleased to', will be pleased to'; द्वित्राण्यहान्यर्हसि सोढुमर्हन् R. 5. 25 pray wait &c. नार्हसि मे प्रणयं विहन्तुम् 2. 58; तं सन्तः श्रोतुमर्हन्ति 1. 10 will be pleased or be good enough to listen to it; Ku. 6. 32; Ms. 1. 2; Bg. 10. 16, 2. 17; R. 1. 72; 1. 88; 3. 46. -*Caus.* or 10 *P.* To honour, worship. राजाजिहत्तं मधुपर्कपाणिः Bk. 1. 17; Ms. 3. 3. 119.

अर्ह *a.* 1 Respectable, worthy of respect, deserving; अर्होवभोजयन् विप्रो दण्डमर्हति माषकम् Ms. 8. 392. -2 Worthy of, having a claim to, entitled to, with acc., inf., or in comp; नैवार्हः पैतृकं रिक्थं पतितोत्पादितो हि सः Ms. 9. 144; संस्कारमर्हस्त्वं न च लप्स्यसे Rām.; तस्मान्नार्हा वयं हन्तुं धार्तराष्ट्रान् स्ववान्धवान् Bg. 1. 37. प्रदक्षिणक्रियार्हायाम् R. 1. 76; so मान०, वध०, दण्ड० &c. -3 Being required, obliged, or allowed (with inf.). -4 Becoming, proper, fit; केवलं यानमर्हं स्यात् Pt. 3; with gen. also; स भृत्योऽर्हो महीभुजाम् Pt. 1. 87-92; or in comp.; तदहं प्रायश्चित्तेन 1. 275; so नृप०, यज्ञ० Ak. -5 Worth (in money), costing; see below. -6 Capable, powerful; न त्वां कुर्मि दशग्रीव भस्म भस्मार्हतेजसा Rām. 5. 22. 20. -**र्हः** [अर्ह-घञ्] 1 *N.* of Indra. -2 *N.* of Viṣṇu. -3 Price (as in महार्ह); महार्हशब्दापरिवर्तनच्युतैः Ku. 5. 12; (महानर्हो यस्याः Malli.). रत्नैर्महार्हैस्तुतुषुर्न देवाः Subhāṣ. -4 Fitness, propriety. -5 Motion, course (गति).